

„ARHIVELE OLTENIEI”, SERIA VECHÉ
(scută prezentare)

Cercet. řt. III, dr. Simona Lazăr
Institutul de Cercetări Socio-Umane
„C.S. Nicolăescu-Plopşor”,
Craiova, al Academiei Române

Cercet. řt. III, dr. Anca Ceauşescu
Institutul de Cercetări Socio-Umane
„C.S. Nicolăescu-Plopşor”,
Craiova, al Academiei Române

Revista „Arhivele Olteniei”, care a fost publicată începând cu anul 1922, la Craiova, a fost una din principalele publicaţii în paginile căreia şi-au găsit locul articole cu privire la istoria şi viaţa culturală a Olteniei. În primii patru ani, a fost realizată sub conducerea lui Charles Laugier şi a unui comitet de redacţie format din profesori: Ştefan Ciuceanu (Craiova), T. G. Bulat (Râmnicu Vâlcea), Al. Bărcăcilă (Turnu-Severin) şi C. D. Fortunescu – secretar de redacţie. Din 1923 C. D. Fortunescu devine codirector, iar începând cu anul 1926 conducerea revistei îi revine în totalitate acestuia.

Trebuie să precizăm că nucleul de la care a pornit revista îl reprezintă activitatea desfăşurată de membrii Societăţii „Prietenii Ştiinţei”, fiind o importantă realizare a acestei societăţi oltene. *Arhivele Olteniei* au avut conţinutul unei publicaţii ştiinţifice şi culturale, caracteristică reliefată prin natura materialelor din cuprinsul său.

Încă din primul număr, Dr. Ch. Laugier, fondatorul revistei, subliniază în articolul intitulat *Primul Cuvânt* (AO, Anul 1, nr. 1, 1922, p. 1), faptul că „în întreaga Oltenie se găseşte atâta material documentar pentru trecutul nostru, pentru istoria neamului nostru, încât a nu stimula şi canaliza cercetările oamenilor de bunăvoinţă pe acest teren, ar fi o neiertată greşală...”. Tot de aici, dar şi din apelul trimis câtorva oameni de cultură ai vremii, se desprinde şi profilul revistei: „Cum o înfăţişează numele, revista va nota toate mişcările de actualitate şi mai cu seamă va cerceta şi publica material documentar pentru trecutul Olteniei” dar nu numai, deoarece: „...suntem o părticică dintr-un tot, o regiune dintr-o ţară, şi tot ce atinge ţara, toate progresele ştiinţei, toate mişcările şi manifestările sociale ne ating şi pe noi ...”. Aşadar, deşi apare în provincie, revista nu are caracter regional.

Demersul fondatorilor avea să fie împlinit, prin aportul colaboratorilor şi donaţiilor financiare primite din partea mai multor persoane fizice, dar şi a unor instituţii. Astfel, în primul an, revista a avut o apariţie trimestrială, în perioada 1923-1943, a fost publicată de şase ori pe an, iar în anii 1944-1946, a fost tipărită fără a fi difuzată.

Remarcăm unitatea şi consecvenţa construcţiei, fiecare număr având aproximativ aceeaşi structură, pe care, în linii mari, o întâlnim şi în prezent. Sumarul se deschide cu un grupaj de studii şi articole, urmând apoi rubricile: „Comunicări şi documente”, „Oltenia folclorică”, „Oltenia culturală”, „Cronica ştiinţifică”, „Recenzii”, „Cronica revistelor” etc. *Caracterul enciclopedic* al revistei este limpede evidenţiat prin materialele originale publicate

în paginile sale, aparținând domeniilor: istorie, arheologie, geologie, geografie, învățământ, medicină, folclor, literatură, artă, știință etc.

Rubrica de studii și articole din primul număr debutează cu două articole semnate de Nicolae Iorga: *Regionalism oltean și Partea Olteniei în literatura românească*. Ambele materiale care vin să completeze discuțiile cu privire la accepțiunea termenului *regionalism*, din articolul program, publicat în același număr inaugural. În această primă secțiune un număr însemnat de studii sunt dedicate istoriei. Semnalăm în continuare câteva dintre acestea: *Craiova, moșie a Bassarabilor*, semnat de G. M. Demetrescu; *Înființarea orașului Calafat*, sub semnătura lui T. G. Bulat; *Vechi împărțiri administrative* – N. Gh. Dinculescu; *Marile familii românești din secolul XVIII* – C. V. Obedeanu; *Monumente megalitice în Oltenia?* de C. S. Nicolăescu-Plopșor etc.

Numeroase documente istorice și manuscrise inedite vin să aducă lămuriri privind existența și continuitatea românilor pe aceste meleaguri, cât și precizări asupra unor evenimente importante din istoria poporului nostru. Găsim în paginile revistei, spre exemplu, câteva scrisori ale lui Tudor Vladimirescu, acte privind mișcarea revoluționară de la 1848, documente privind diviziunea proprietății în Oltenia, privind starea țăranilor, hrisoave ale unor domnitori referitoare la dăruirea de sate, zapise privitoare la țigani, documente cu privire la Oltenia în timpul ocupației austriece ș.a.

Un domeniu științific prezent în aproape toate numerele revistei a fost *arheologia*, care a beneficiat de colaborarea unora dintre cei mai cunoscuți arheologi români: C. S. Nicolăescu-Plopșor, D. Berciu, Al. Bărcăcilă, Dumitru Tudor. Au fost publicate descoperiri arheologice reprezentate de ceramică, unelte neolitice de silex, topoare de piatră, dar și obiecte de metal (arme, unelte, podoabe). De colaborarea unor profesori și cercetători de renume, printre care: C. D. Ionescu, C. V. Gerotă, Lucian Costin, Ch. Laugier, N. Plopșor, G. Catană, Șt. St. Tușescu, T. Bălășel, I. N. Dumitrescu-Bistrița etc., se bucură domeniul *etnografiei și folclorului*, rubrică ce apare începând cu anul 1925. Un spațiu consistent în paginile revistei ocupă „Oltenia culturală”, rubrică în care sunt prezentate toate activitățile cultural-artistice ale diverselor instituții culturale (societăți, asociații, biblioteci, muzee, cămine culturale etc.). Secțiunea apare începând cu al doilea număr al *Arhivelor Olteniei* și debutează cu anunțarea înființării, la Craiova, a Universității Libere „Prietenii Științei”, al cărei președinte de onoare avea să fie Nicolae Iorga.

Remarcăm, de asemenea, preocuparea membrilor comitetului redacțional pentru popularizarea științei. De aceea, în rubrica „Cronica științifică” se vor aborda teme cât mai variate, de la teoria lui Einstein la informații despre undele hertziene sau despre razele X. Vom întâlni articole de genul: *O importantă descoperire preistorică; Teoria lui Einstein; Expediții rusești în căutarea mamușilor; Natura razelor Röntgen; Origina Vieței; Cheia hieroglifelor; Cum se măsoară a zece milioane parte din secundă; Cetățile megalitice din insula Malta; Transmutațiunea metalelor; Prinderea electricității din atmosferă. Experiență nouă; De la undele hertziene la razele X; Război cu ajutorul microbilor* etc.

Caracterul enciclopedic este întregit de teme privind istoria și critica literară, poezia, proza, literatura universală, teatrul, învățământul, lingvistica, arta plastică, activitatea muzicală. După cum se observă, *Arhivele Olteniei* creează o adevărată mișcare culturală în jurul ei, demonstrând încă o dată că „regionalism nu înseamnă exclusivism”, că a scrie despre un perimetru geografic nu înseamnă izolare. Mai mult decât atât, în cuprinsul revistei regăsim: pagini din istoria Banatului (*Considerațiuni generale asupra dialectului bănățean*, sub

semnătura lui Lucian Costin), din Transilvania (*Însemnări din Țara Hațegului*, de Al. Bărcăcilă), din Bucovina (*Prin Bucovina românească*, de Stef. Bosie), dar și privind *Olteni de peste Dunăre* (Emanoil Bucuța).

Prin acest material am încercat să oferim o imagine privind locul și rolul revistei Arhivele Oltenie – serie veche în viața cultural-științifică din Oltenia și nu numai. Pentru perioada interbelică, această revistă era una de referință în peisajul cultural românesc, fiind apreciată pentru caracterul său enciclopedic și pentru conținutul valoros, în paginile sale fiind publicat un nr. însemnat de materiale referitoare la bogatul tezaur patrimonial și spiritual al românilor.